

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1656

av Maria Ferm (MP)

En öppen och human migrationspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en öppen och human migrationspolitik.

Motivering

Miljöpartiet har en vision om en värld utan gränser, där alla har möjlighet att flytta, men ingen tvingas fly – en värld där människor kan bo och verka där de så önskar. Idag är vi långt ifrån den verkligheten. Människor tvingas fly undan krig, svält och naturkatastrofer. De allt allvarligare klimatförändringarnas konsekvenser med extrem torka, översvämningar och oväder tvingar allt fler människor på flykt.

Länder som sluter sig mot omvärlden stagnerar i sin utveckling. Att stå upp för öppenhet är nödvändigt för att säkra en positiv utveckling för Sverige i framtiden. När människor migrerar sprids idéer och kontakter över gränser. FN:s Human Development Report 2009 konstaterar att migration lönar sig för alla. Migration är positivt för mottagarlandet, ursprungslandet och migranten själv¹.

En av Miljöpartiet de grönas största farhågor mot ett medlemskap i EU, var att unionen skulle utvecklas till en fästning med höga murar mot omvärlden som mycket strikt skulle reglera vem som får resa in och ut ur unionen. Idag är Fästning Europa en verklighet.

EU:s migrationspolitik syftar i hög utsträckning till att hålla människor utanför EU. Även om högutbildad arbetskraft från länder utanför EU i större utsträckning än tidigare uppmuntras byggs murarna allt högre för så kallade irreguljära migranter. Människor som söker sig till EU för att fly undan förföljelse eller fattigdom har idag inga

¹ FN:s Human Development Report 2009. <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2009/>.

möjligheter att lagligt kunna ta sig till EU, trots att rätten att söka asyl är en mänsklig rättighet.

EU:s yttre gränser patrulleras för att förhindra att människor tar sig in i unionen för att söka asyl. Allt mer militäriska medel föreslås användas för gränskontroller, såsom satelliter och drönare. Övervakningen av personer som reser in och ut ur unionen, eller önskar göra detta, ökar, tillsammans med insamling och spridning av dessa personers personuppgifter. Uppgifterna sprids även utanför unionens gränser och ofta för ändamål som Sveriges riksdag saknat kunskap om när EU-lagstiftningen en gång godkändes.

Vi ser hur enskilda medlemsländer inte förmår bedriva sitt gränskontrollarbete med ens de minimiregler för skydd av mänskliga fri- och rättigheter, som EU fastställt. Vi ser hur asylsökande hålls fångna i läger, finansierade av EU, under omänskliga villkor. Fängseliknande läger upprättas i länder där rättssäkerhet och rättstrygghet inte ens alltid tillförsäkras de egna medborgarna.

Militariseringen av unionens yttre gränser ökar för varje dag. Ett staket har byggts mellan Grekland och Turkiet, och Bulgarien har byggt ett 40 kilometer långt stängsel längs sin östra gräns för att förhindra att flyktingar tar sig in över gränsen till unionen. 58 värmekameror finns utplacerade längs stängslet för att lättare upptäcka personer som vill ta sig in, och svenska Ericsson har levererat den tekniken.²

Det finns flera medlemsländer som visar på stora brister när det gäller asylprövning och flyktingmottagande. Samtidigt ökar rasismen och främlingsfientligheten. Här har unionen en viktig roll att fylla; arbeta mot rasism och diskriminering och öka respekten för mänskliga rättigheter.

För Miljöpartiet har det alltid, oavsett regering eller politiska konstellationer, varit en bärande idé att arbeta för mer öppenhet. Oavsett vilka vi samarbetat med har vi arbetat målmedvetet för en öppen och human migrationspolitik.

När Sverigedemokraterna kom in i riksdagen och alliansregeringen valde att sitta kvar i minoritet var det också vi som tog initiativ till ett samarbete som kunde garantera en politisk majoritet för en mer human migrations- och asylpolitik. Vi var oroliga för vad som skulle hända när Sverigedemokraterna fick en plattform i riksdagen och i den nationella debatten.

Etablerade partier i länder som Danmark och Nederländerna har anpassat sin egen retorik och politik efter de främlingsfientliga. Möjligen har syftet varit att göra de främlingsfientliga överflödiga, men det har visat sig vara en illa fungerande strategi. När pratet om migration som ett hot normaliseras leder det till att de främlingsfientliga partiernas världsbild legitimeras. De tillåts sätta den migrationspolitiska agendan och

² <http://www.dn.se/nyheter/sverige/svensk-teknik-och-eu-bidrag-stanger-europas-grans/>.

kan lägga fram ännu mer extrema förslag. Hela samhällsklimatet förpestas och blir kallare.

Vi ville motverka en sådan utveckling i Sverige. Miljöpartiet satte därför upp två mål när vi inledde samarbetet med alliansregeringen om migrationspolitiken. För det första ville vi genomföra konkreta och viktiga förändringar. Papperslösas rätt till sjukvård och skolgång, familjers rätt att kunna återförenas och svårt utsatta och sjuka människors rätt att slippa skickas bort från nära och kära i Sverige var sådana frågor.

För det andra ville vi förskjuta debatten i en mer human riktning. Genom att sätta reformerna i fokus skulle debatten handla om människors rättigheter och hur de kan stärkas, snarare än att människor utmålas som hot eller problem. Ett antal viktiga reformer genomfördes, som gjorde migrationspolitiken mer öppen och human.

Åtgärder i Sverige

Nu arbetar vi med att förbättra migrationspolitiken i en samarbetsregering med Socialdemokraterna. Vi är överens om att Sverige i EU ska arbeta för fler lagliga vägar för att söka asyl och för att öka kvotflyktingmottagandet. Vi är överens om att alla kommuner solidariskt ska ta ansvar för flyktingmottagandet och vi ska tillsätta en arbetsgrupp för att se över situationen för dem som fått beslut om avslag, men som inte kan avvisas på grund av orsaker de själva inte kan påverka, och föreslå förändringar. Regeringen är också överens om att göra barnkonventionen till svensk lag, vilket många bedömer kommer att stärka rättigheterna för barn som är migranter.

Exempel på andra frågor som Miljöpartiet ser som viktiga att arbeta med inom migrationspolitiken är till exempel att papperslösa och asylsökande också bör ges rätt till vård på helt lika villkor som andra. Vi vill också avskaffa tvåårsregeln, som riskerar att låsa in våldsutsatta kvinnor i relationer eftersom konsekvensen kan bli att tvingas välja mellan att stå ut i en destruktiv relation eller att bli utvisad.

Asylrätten för hbtq-personer behöver stärkas. Personer riskerar i dagsläget att skickas tillbaka till länder där deras sexuella läggning är kriminaliserad. ”Synnerligen ömmande omständigheter” bör ändras till ”särskilt ömmande” även för vuxna. Barn ska inte hamna i en situation där de tvingas leva i Sverige under en längre tid utan uppehållstillstånd.

Miljöpartiet vill därför att möjligheten till anhöriginvandring utökas och att försörjningskravet vid anhöriginvandring avskaffas. Fortfarande skapar frågan om ”styrkt identitet” ett problem för de familjer som inte har id-handlingar som Sverige godkänner och inte heller kan styrka sitt släktskap via DNA. Giftna par utan barn och adoptivbarn hamnar i kläm. Även när det gäller möjligheten till medborgarskap skapar frågan om ”styrkt identitet” ett problem. De som inte kan styrka sin identitet måste

vänta 8 år istället för 5 år på medborgarskap. Detta är orättvist och ologiskt eftersom personer som till exempel kommer från Somalia inte kan påverka att det inte finns en stat som kan utfärda id-handlingar som Sverige godkänner.

1997 infördes mer restriktiva bestämmelser för anhöriginvandring genom att möjligheten till familjeåterförening togs bort för gamla föräldrar, men också ensamstående vuxna syskon, som blivit ensamma kvar i hemlandet när övriga flyttat till Sverige. Miljöpartiet vill återinföra möjligheten för personer som inte har några andra anhöriga kvar i hemlandet att återförenas med släktingar i Sverige.

Åtgärder på EU-nivå

På EU-nivå ser Miljöpartiet att många förändringar behöver göras. Frontex samlade resurser bör styras om till att arbeta för en human och rättssäker asylprocess inom medlemsstaterna och för att säkerställa att asylsökande såväl via land som via sjö och flyg, får sin ansökan om asyl behandlad på ett rättssäkert och korrekt sätt. Medlen kan också användas för att hjälpa medlemsländer som inte har välfungerande asylmottagningsystem, att utveckla dessa.

Inom EU håller det nu på att byggas upp ett nytt gemensamt gränsövervakningssystem, för att hantera ansökningar från resenärer från tredjeland, som i vissa fall ska kunna få ett snabbare spår in i unionen. Systemet innebär då att unionen säger att personer från tredjeland tydligt ska delas in i A- och B-lag – att vissa är viktigare än andra och därför ska ha snabbspår in i unionen. Det är uttryck för ett extremt nyttoperspektiv på migrationen som inte ser till unionens skyldigheter att skydda och tillvarata mänskliga fri- och rättigheter. Vi är kritiska till detta. Skälet är att det är dyrt, saknar nytta för unionen, lagrar personliga uppgifter utan tillräckliga kompensatoriska säkerhetsåtgärder, läcker uppgifter till polismyndigheter och kommer användas för felaktiga syften.

Lagliga vägar in i unionen behövs för asylsökande som idag är utlämnade åt flyktingsmugglare och tvingas riskera sina liv under livsfarliga resor över Medelhavet. Ju större ”risk” det är att en person kommer söka asyl, desto mindre chans är det att få visum. Hittills under år 2014 har över 3 000 migranter mist sina liv på sin flykt till Europa. Miljöpartiet anser också att transportörsansvaret bör avskaffas.

Ett sätt att öppna upp för lagliga vägar för andra än asylsökande är om det finns större möjligheter till cirkulär migration. Sverige bör driva på inom EU för en öppen arbetskraftsmigration som inte delar in människor i kvoter eller endast premierar högutbildad arbetskraftsmigration och som säkerställer att samma rättigheter gäller för arbetskraftsmigranter som för bosatta arbetstagare.

Miljöpartiet anser att Dublinförordningen dels innebär allvarliga inskränkningar i individens rätt att söka asyl, dels innebär kränkningar av rätten till skydd för mänskliga fri- och rättigheter vid återsändande till förstainreselandet och dels innebär den att olika länder inom unionen får ett ansvar för flyktingmottagandet, som inte är solidariskt eller ägnat att främja en human migrationspolitik. Den som söker asyl bör själv kunna välja vilket land personen vill söka asyl i.

Den allvarliga situationen i Syrien har visat hur länderna inom unionen och länder i unionens omedelbara närhet påverkas av krig och inbördeskrig. Ofta krävs vidarebosättning för att inte konflikten ska eskalera ytterligare eller för att situationen är fullständigt ohållbar i överfulla flyktingläger. Men det krävs också mer hjälp på plats. Sverige är redan idag den fjärde största givaren i världen till UNHCR, men EU borde satsa mer resurser på katastrofhjälp för flyktingar och ett förbättrat mottagande, istället för att lägga resurserna på att bygga högre murar och stänga människor ute.

Maria Ferm (MP)